

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat ne teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mallോഗlas: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Zastrupljeno bodalo.

Kapitalistične stranke se bojujejo proti socializmu z vsemi sredstvi, prav nič ne izbirajo. S poštenimi sredstvi se proti pravici sploh ne da bojevati. Zato mora proletarijat dobro paziti, kdaj in odkod mu preti udarec, za katerim grmom se skriva razbojnik in kateri »prijatelj« čaka z zastrupljenim bodalom na ugodno priliko, da ga zasadi neopaženo v hrbet svojega »ljubljenega prijatelja«.

Nekaj zgledov! Jugosl. demokratska stranka [JDS] se je prej imenovala liberalno ali svobodomiselnost, pozneje narodno napredno in šele po prevratu se imenuje demokratsko. A nikdar njeno ime ni odgovarjalo njenim nastopom in dejanjem. Kot svobodomiselnost je nastopala za cenzuro, kot narodna se je združevala z nemškimi kapitalisti proti slovenskemu ljudstvu, kot demokratska je glasovala za kraljestvo, za odločno protidemokratsko ustavo. Ves čas, odkar nastopa, je bila v javnosti odločna nasprotnica klerikalizma — toda vselej, kadar je šlo proti delavstvu, je delala s klerikalci roko v roki. Jasno je, da je imela svoje ime vedno zlagano, da si ga je nadela samo zaradi lova na nerazsodne ljudi; ko so hrepeneli ljudje po svobodi in upali vanjo, je porabila svobodo za vabo, ko je bilo geslo narodnost in naprednost, si je nadela to dvojno krinko, ko je zmagala v vojni po vsem svetu demokracija, je vzela v svoje ime demokracijo. Popolnoma kakor prodajna žena, ki se oblači po modi, da ugaja. Le škoda, da je toliko neumnih ljudi, ki letajo za takimi ženami in — strankami.

Klerikalci so demokratom na las podobni. Ko ljudstvo še ni znalo čitati, ampak je vso svojo duševno hrano dobivalo s prižnic od lažnivih »božjih namestnikov«, je bilo na Slovenskem vse katoliško — seveda se je klerikalna stranka imenovala tudi katoliško; ko je naše katoliško ljudstvo spoznalo, da ga katoliška Avstrija in apostolski cesar prav po notah odirata, je začelo biti narodno — takoj je postal narodna tudi klerikalna stranka, čeprav je prej s prižnico robnela proti narodnosti, češ, da je proti cerkvenim naukom, če je kdo narodnjak; da bo prekosila liberalce, ki so bili takrat narodno napredni, se je imenovala vseslovensko, zraven pa še tudi ljudsko, ker je že tudi videla, da prihaja demokracizem; ko je pa demagogija z vseslovenstvom pogorela, je ostala samo slovenska in ljudska [SLS]. Z jugoslovanstvom je trgovala vmes prav kratko dobo, dokler so pač njeni ljudje koritarili v Jugoslaviji, dokler je bil dr. Korošec predsednik Narodnega večja in minister — imena pa vendar takrat ni izpremenila, tako da imamo iz njene jugoslovanske dobe samo jugoslovansko tiskarno; edino ta se je takrat tako sramovala svojega katoliškega imena, da ga je izpremenila; pa ji je zdaj žal, kajti v avtonomiji se prav nič ne poda »centralistično« ime »Jugoslovanska«.

Obe stranki sta bili odločni nasprotnici Burnika, splošne volilne pravice, osamosvojitve žen itd. — vendar sta pa obe ustanovili vsaka svojo »socialistično« stranko, ki je govorila za, da zmeša delavstvu glavo. In dosegli sta precejšen uspeh, precej delavcev se je vjelo na te limanice, čeprav ne za dolgo. Nezavednosti je mnogo, dobre volje pa povsod pri ljudstvu tudi toliko, da zelo rado leta za lepimi obljubami. Ko spozna, da so bile neresnične, je še bolj apatično in se še manj briga za svojo bodočnost — in s tem so dosegli kapitalisti svoj cilj, ker se dajo apatične ovce najbolj mirno striči.

Ko je po vojni povsod zmagala socialistična misel, so kapitalisti vseh vrst razburili mase s še boljimi, s komunizmom. Dosegli so pri nevednejih vse, kar so hoteli, namesto zmage je doživel socializem splošen razdor. Kdo je še kje, ki bi ne vedel, da bi krvavi puč izšel nikdar ne bil dosegel takega razširjenja, če bi ga ne bili širili kapitalisti s svojimi plačanci.

Kakor preklestvo leži nad proletariatom njegova nevednost. Kapitalistom ni treba drugega nego pograbititi proletarijato rešilno misel, oviti jo v lepe fraze in jo s tem — spraviti s sveta. Tudi z zedinjenjem so tako napravili. Zedinjenje v razredne organizacije, proti kateremu so vsi nasprotniki vedno kričali, enkrat zaradi božjih, drugič zaradi narodnih, tretjič zaradi vrag vedno kakšnih idej — tudi to zedinjenje so osvovali s tem, da so ga z lepimi frazami sami priporočali. In ko so požrtvovalni sodrugi

napravili red, pregnali barantače, agente, razne velike duhovnike in druge demagoge s tem, da so jih pokazali v pravi luči, takrat so hoteli tudi to razčiščenje odpraviti z veliko frazo, da so vsi ljudje grešniki in da je vse eno, kdo goljufa, ker bo goljufija vekomaj ostala, kajti živeti mora vsak.

No — zdaj je bilo delavstvu vendarle dovolj teh fraz. Res je, da je pod kožo vsak rdeč, da ima vsak svoj želodec, ki ga mora upoštevati tudi če bi ne hotel. Toda delavstvo v., da si svojo borno hrano z delom zasluži, o milijonarjih pa ve, da si milijonov niso mogli zaslužiti, ampak so jih našli na cesti, ali pa drugače priglajfali. Zato je zahtevalo naj vsak član pove, kaj ima in odkod ima, in naj po svojih zmožnostih tudi za proletarsko organizacijo da, kar ji gre: uvedlo je progresivni davek in načelo javnosti in poklicalo v svoje vrste vse, ki niso toliko kradli, da bi morali zdaj skrivati, kaj imajo in odkod.

S tem načelom je proletarijato stranka uredila v par letih svoje redke vrste tako, da ji ni bilo več treba prositi podpore pri milijonarjih, ampak je živela iz svojega, od lastnih članov ji danega imetja. To imetje je zdaj res njena last, last vseh njenih članov; za vse člane obvezni pravilnik pa brani, da bi si to last prilastili tisti, ki jo upravljajo. Njen tisk je začel predstavljati tudi gospodarsko moč, ne le idejne. To pa je začetek izvrševanja socialističnega programa, po katerem morajo delavna in prometna sredstva postati skupna last vseh, ki sodelujejo, ne pa last upravnikov, ki jim »delavstvo mora zaupati«. Najvažnejše izmed vseh delavnih sredstev je tisk, ki daje delavstvu izobrazbo. K temu delavnemu sredstvu se po možnosti dodajajo počasi še druga sredstva in delavstvo bo imelo v svoji oblasti tisto, s čimer ga zdaj kapitalizem tepe, delalo bo za sebe, imelo bo lastno produkcijo.

Ko je naša stranka lansko leto tako dozorela, da je to tudi nevernim Tomažem lahko dopovedala, če so bili toliko »požrtvovalni«, da so hoteli s pristom otipati, kar bi bili morali pomagati ustvarjati, takrat so kapitalisti uvideli, da gre za res in da je ta čeprav zelo majhna stranka vsem lenuhom in goljufom zares nevarna. Napeli so vse sile denarja in demagogije, da dobe čim največ vpliva na delavske organizacije. Mnogo so jih vjeli in vjeli so tudi skoraj vse centrale, kolikor jih že prej niso imeli v rokah [konsumi, strokovne organizacije, »Svoboda«, »Slov. Socialna Matica«] in tudi nekaj političnih organizacij se jim je posrečilo pridobiti ali vsaj razbiti, toda naša stranka se ni menila za to; vzemite vse, prav vse pobašite, kakor ste pobasali obe tiskarni, a enega si ne damo vzeti: pravilnika. Pravilnik homo držali in kdor odpade od pravilnika, mora obenem odpasti tudi od stranke. Kajti, če bomo držali pravilnik, nam bo vse drugo — navrženo!

To je bil za kapitaliste tako hud poper, da so pozabili na medsebojna sovraštva in se združili med seboj in z vsemi demagogi. Poslali so v boj zopet tistega moža, ki je imel nekdanj vso stranko v rokah in ki ima potem denarja in služb še vedno velik vpliv na nekdanje zaupnike, Toneta Kristana. Upali so, da bo v razoranih delavskih vrstah napravil še večjo zmedo, če nastopi z geslom zavednega delavstva, s produkcijo. Pa ne bo nič pomagalo! Delavstvo zahteva lastne produkcije, ne pa Kristanove, pri kateri bi bila last delavstva samo delo in stradanje, produkti pa Kristanovi. To tem bolj, ker je hotel s svojo »Produkcijo« ubiti razen ideje lastne produkcije tudi naš pravilnik. Kajti v njegovi »Produkciji« bodo po njegovih pravilih vladali kapitalisti [kolikor tisočakov kdo ima, za toliko glasov šteje njegovo mnenje] — naš pravilnik pa zahteva, da morajo imovitejši pač več plačati, njihovo mnenje pa šteje vendar le za en glas. Zato pristopajo zavedni delavci k »Slogi«, kapitalisti pa k Kristanovi »Produkciji«.

BORBA PROTI KRISTANU

se danes ne obrača toliko proti njemu, ki je za delavstvo itak mrtev, temveč proti ljudem, ki nadaljujejo njegov sistem, proti Kristanovcem. V tem se razločuje naš protikristanovski boj od boja, ki so ga započeli Korunovci. Naj bo kdorkoli stokrat naš, v tistem hipu preneha biti naš, ko sklene v dobri ali slabi veri kompromis, pa čeprav samo za polovično nadaljevanje Kristanovega sistema.

To smo morali povedati, ker hodijo Korunovci sedaj okrog naših ljudi razlagati, da bodo gospo-

darske organizacije propadle, če se na letošnjem konsumskem kongresu popolnoma izreže tur dosedanjega kristanovskega načelstva iz telesa konsumske organizacije. Korunovci pravijo, da bosta morala ostati v načelstvu vsaj dva izmed dosedanjih, Dražil in Jurčič ali kdo drugi, ker drugače bodo načelovali samo ljudje, ki nimajo vpogleda v konsumsko gospodarstvo. To bi utegnilo škodovati, pravijo.

Kar pravijo Korunovci, je navadna intriga, ki se naši člani po nji ne smejo dati zvoditi za nos! Ljudje, ki so z revizijskim poročilom, kakor smo ga objavili v celoti, že dovolj karakterizirani kot prvovrstni kapitalisti, nimajo v delavskih organizacijah nič več prostora. Menda ni težko razumeti, da ne bo delal niti v bodoče za skupne interese, kdor je doslej svoje vodilno mesto in svoj vpogled v gospodarstvo izrabljal, da si je polnil lastni žep in še bolj k temu pomagal, da so postali konsumi tako odvisni od kapitalističnih bank.

Korunovci govorijo, da bo mogoče z dobro kontrolo tudi iz starega v novo načelstvo izvoljenim ptičem paziti na prste, da nas ne bodo več izkoristili. Torej kontrola, dobro, mi smo vselej za dobro kontrolo, to se razume, celo za boljše in natančnejšo kontrolo smo, nego jo znata izvrševati gospoda Lajovic in Patik, ki sta se na koncu ustrašila svojega kontrolnega uspeha in podpisala skupno z obtoženim načelstvom izjavo, s katero hočeta pred razdraženo javnostjo omiliti ugotovljene pregrehe. Toda nobena še tako točna kontrola nas ne more pripraviti do tega, da bi še nadalje trpeli eksistence, ki se samogojno rede z delavskimi žulji. Kdaj ste pa slišali, ljudje božji, da bi bilo kako sodišče grešnika za njegove pregrehe obdarilo še s častjo in mehkim sedežem? V naši sredi morajo sedeti samo ljudje s čistimi rokami! Tudi nismo še nikoli slišali, da bi bil kdaj kak nespokorjen namazan grešnik (čeprav pod kontrolo) z večjim uspehom delal za skupnost nego človek s čisto vestjo in dobro voljo. Končno pa moramo tudi že enkrat pokazati, da nam kapitalisti, bodisi kontrolirani ali nekontrolirani, ne smejo več odločevati v naših podjetjih. Saj nam trezno mislečih pravih proletarcev ne manjka. Ti si bodo znali prav kmalu pridobiti potrební vpogled v poslovanje (če ga res še nimajo) in kar je glavno: ta vpogled bodo uporabili za to, da se iztržejo naše gospodarske organizacije kapitalističnim bankam iz krempljev, da postanejo konsumi razrednobojne ustanove, dočim so sedanji vodje imeli tak »vpogled«, da so zabredla njim zapupana podjetja mogoče še globlje v blato nego pod samim Kristanom.

Korunovski agitatorji delujejo tudi z milo Jero, ki se usmiljenje imenuje: pravijo, da to ni prav, vreči zaslužne ljudi, pa naj so še toliko zagrešili, kar na kratko na ceto. To motivacijo smo spoznali že takrat, ko so Korunovci Golouhu priskrbeli sinekuro, najprvo v Ljudski tiskarni, potem pri Kristanu. Ta bi bila pa res dobra, če bi imelo kako delavsko gibanje tak namen, da se njegovi škodljivci, potem ko jih proletarijat spregleda in napadi, preskrbijo s sinekurami po organizacijah, katere ustvarjajo delavske roke in ki so namenjene edino skupnim svrham! Tako korupcionarno miloščinar-sko usmiljenje je prvo, česar mi ne maramo in ga tudi nikomur drugemu ne smemo nuditi. Tembolj pa ker so člani sedanjega konsumskega načelstva govorili, da si lahko vsak čas dobe boljše službo, nego jo imajo sedaj. O Golouhu so tudi trdili, da bi si s čevljarstvom bolje služil kruh, kadar bi prenehal biti vzdrževan po svojem visokem (poslan-skem) mestu v delavskem gibanju.

Torej pozor: Naše usmiljenje bi hotelo dati vsem ljudem boljše življenje, ne samo požrešnim posameznikom; naša pamet nam pravi, naj napodimo vsakega, ki nam prihaja priporočat usmiljenje pri rezanju gnolobnega tura na našem gospodarskem telesu!

Vse ostalo je odvisno od tega, če bo imelo delavstvo več zaupanja v svojo lastno nadzirajočo organizirano moč in pomoč, ali pa v individualno sposobnost nekaterih funkcionarjev. Če bo vera v posameznike še vedno večja nego vera v organizacijo, potem je boljše, da konsume še danes vragu prepustimo in pričnemo znova, nego da bi nam konsumi šele jutri sami k vragu zbežljali, nas pa v tem času ovirali na nadaljnji poti!

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja popoldne.

(Nadaljevanje.)

S. Bernot: Omejitve ne more sprejeti naše uredništvo nobene. Že iz tehničnih razlogov ne — ker moramo dati na prve strani tisto, kar je že postavljeno. Pri „Napreju“ se namreč tiskata najprej 1. in 4. stran, potem gre list še enkrat v stroj, da se natisne 2. in 3. stran.

S. Umek-Globoko: To naj se članom v listu pojasni.

S. Bernot: Da, zgodilo se bo. — Kar se tiče s. Eisingerja, naj rajši poroča, kateri članki so bili nesocialistični. Kar zdi se mi, da s. Eisinger ne govori iz sebe.

S. Eisinger-Slovenjgradec: Saj ne mislim, da prinaša „Naprej“ nesocialistične članke, samo tistih večnih starih napadov bi bilo tudi že lahko konec. Pred par dnevi smo imeli zopet Blasnikovo tiskarno.

S. Moderadorfer-Mezica: Da vam samo malo povem, kako potrebno je, da še vedno govorimo o raznih „socialističnih“ tiskarnah, vam povem, da je bil v petek [25. I. 1924] Svetek v Mezici, kjer je strašno udrihal po Blasnikovi tiskarni. Ne morem reči, če je to bilo njegovo odkritosrčno mnenje ali samo kakšna finta za naše kraje, vendar je tu treba poudarjati, da moramo biti zelo previdni. Boljše je, da zasledujemo boj, nego da bi morali po kakšni intrigi z nova začeti razlagati.

Eisinger: O Golouhu, Kristanu itd. piše „Naprej“ najmanj 4 krat na mesec. Dovolj bi bilo, če bi to delal 1 krat na mesec. Zato bi moralo biti več notranje- in zunanje političnih člankov inotic. Ni prav, če misli sodrug tajnik, da ne govorim iz sebe, temveč morebiti celo po diktatu kakšnega nasprotnika. Jaz imam še šolo iz Nemške Avstrije, kjer so delavci toliko zavedni, da je nemogoče posamezniku postaviti svojo stranko. Jaz sem samo za to, da že enkrat pustimo tisti stari gnaj v kraju.

S. Arnshek-gost iz Krškega: Sem popolnoma za to, da pišemo v „Napreju“ večkrat o Ljudski in Blasnikovi tiskarni itd., toda nasproten sem temu, da uporabi s. tajnik vsako stvar, da govori v listu o sebi. Tako na pr. navedem za dokaz božično številko „Napreja“. Vsaka taka oseba pojasnila se mi zde za naš list neumestna, najmanj pa spada v uvodnike.

S. Pastorek: Na občnem zboru v Zg. Šiški je bilo izraženo tudi stališče, da mora „Naprej“ kreniti s pisavo v drugo smer, ter bi bilo treba razlikovati pisavo o strankinih zadevah in pisavo o drugih stvareh. Toda že dva strankina zbora sta dovolila pisati „Napreju“ po potrebi. V bojni fronti smo, zato se moramo bojevati. In ločiti moramo tudi polemiko od polemike. Če nas kdo napada, moramo odgovarjati na napade. To niso osebni napadi. In braniti se moramo, sicer bi lahko nasledili enkrat komunistom, drugič klerikalcem itd. Delavstvu pa moramo brezobzirno zasledovati en cilj. Če hočete izpremeniti smer pisave, sp-lirajte na pisanja zmožne sodruga, naj pišejo in poročajo listu, da bo imel „Naprej“ gradio na razpolago. V vsem ostalem se priključujem mnenju s. Jerama. List naj piše, kakor je pisal doslej. [Odobravanje.] „Naprej“ naj postane čimprej dnevnik.

Andrej Martinšek-Velenje: Napadi bodo sami od sebe prenehali. Organizacije rastejo ne samo na številu, temveč tudi na zmožnostih in zavednosti. Na celi črti napredujemo in niti 2 leti ne bo več treba voditi takega boja, kakor dozdaj.

Ciril Böhm [gost iz Celja]: Na mnenje s. Arnsheka bi bilo skoro potrebno, da napiše s. Bernot brošuro o svojem življenju. Posebno še zdaj, ko se vsi zanimajo, kako more živeti s 668 Din na mesec.

Na tem mestu se je oglasil s. Krušič iz Trbovelj s predlogom, ki je razvnel živahno debato. Ta debata je razveseljavala dokaz, kako se je v naši stranki začelo popolne resničnosti in tako vkrinilo, da gre do najmanjših malenkosti. Sodr. Krušič opozarja na to, da je netočno, če pišemo na glavi „Naprejevi“, da izhaja list vsak dan. To bi se moralo tako spremeniti, da bo vsakomur na prvi pogled jasno, da izhaja list zaenkrat le dvakrat tedensko. Tudi drugi govorniki se strinjajo s tem predlogom. Poudarjajo sicer, da je zadeva malenkostna, vendar za resnico gre. V tem smislu se izjavijo ss. Jeram, Rinaldo in Pastorek, zadnji predlaga istotako znamenjavo stare čekovne številke, ki se je po Korenovi zaslugi ne moremo prosto posluževati, z novo številko, ki se je res poslužujemo. Sodr. Kocjancič priporoča tako spremembo, ki bo pribila, da nam je bilo dvakratno izhajanje vsiljeno po umazani kapitalistični intrigi korunovske frakcije. Sodr. Bernot in za njim Kisovec sta proti vsakršni spremembi, ker je na glavi itak povedano, da izhaja naš slovenski organ začasno dvakrat na teden.

Tisto, da je dnevnik, hoče samo to povedati, da se nismo nikoli odrekli naši pravici in težnji, izdajati ga dnevno: isto velja glede stare čekovne številke. Oba sodruga sta pa za razširjevalni predlog s. Rinalda, naj se način sedanjega izhajanja še posebej označi v oklepaju. [Tako, kakor je sedaj. Op. ur.]

(Dalje prih.)

Razno.

Za uredništvo „Napreja“ bo treba nove moči. Kdor misli, da je sposoben ali da vsaj s časom lahko postane sposoben, naj se prikladi pri uredništvu. Biti mora pravi ali vsaj novi član stranke in kot tak bo sam vedel, kaj mora znati; vendar navajamo še posebej, da brez znanja o računovodstvu moderen socialistični urednik nikakor ne more obstati. To znanje je pa boljše pri tistem, ki že leta vodi svoje račune nego pri akademiku, ki ima samo v izpričevalu napisano, da zna. Razen slovenščine mora znati še vsaj en jezik popolnoma v govoru in pisavi. Kdor zna tudi esperanto ima prednost. Da spol ne igra nobene vloge, je znano iz pravilnika. Priglasite naj se tudi tisti, ki bi mogli nastopiti pozneje, čeprav šele čez leto dni, ker ne bo sprejeta samo ena moč.

Vsi, kateri imate še 11. in 13. številko letošnjega „Napreja“, nam jo pošljite takoj, ker sta popolnoma pošli.

Utrinek, ki smo ga priobčili danes teden, da pokažemo razliko med svobodo dela in svobodo vesti tako, kakor socialisti na svobodo gledamo, je že rodil uspeh. Tisti, ki se čuti prizadetega, misli, da je nedostojno nazivati ga za osla, mi pa pravimo, da je treba vsako zadevo tako povedati, da je razumljiva. Žalosten socialist, kdor misli, da mu daje svoboda pravico priti v službo, kadar se mu zljubi, in delati tam, kar se njemu ljubi. Taka svoboda je samo pri kapitalistih, pri socialistih je ni in je ne bo. Ker vemo, da le delo redi človeka, zahtevamo, da delajo vsi, ne samo mi. Ker smo prisiljeni delati v družbi, si moramo delo deliti in vsak mora delati svoj del, ne pa tistega, ki si ga sam izbere. Če mu dodeljeno delo ni všeč, ga mora vseeno vršiti, dokler se z družbo ne dogovori za dodelitev drugega dela. Res je, da človeška narava hrepeni po svobodi, socialisti to dobro vemo, vsak bi rajši delal pozimi na gorkem, poleti pa v senci, danes skupno z materjo, jutri pa ob strani svoje ljubice, najrajši bi pa z njima v senci ležal ali pa za pečjo sedel — taka je človeška — in oslovski narava. Kdor pa pride k pameti, da brez muke ni moke, ta se ne tepe več za svobodo dela, ampak samo za svobodo vesti. Ko zмага svoboda vesti, bodo imeli vsi osemurnik. Ne! 6 in 4 ure dela bo dovolj, ko nas ne bodo okradali kapitalisti, ki nočejo delati, ker je goljufanje manj naporno, dokler najdejo dovolj oslov, ki jih lahko s palico ukrote.

Takle odgovor smo dobili na naš utrinek:

Ljudje se tako ljubijo med seboj, da obsipavajo drug drugega z vsakovrstnimi častnimi in nečastnimi imeni. Povodi takih zmerjanj so navadno čisto malenkostni, včasih niti omembe niso vredni.

Eden konstatira eventualni greh drugega — zato, ker je ta drugi razlalil njegov ponos — hm, čuden pojem to, ki ga moramo braniti z denunciacijami! — in ga tako oriše odločevalcem o njegovi usodi — morda samo navidezno — kot anarhista, ki je nevaren splošnemu razvoju. Mnogo je slučajev, ko konstatiramo grehe drugih zaradi tega, da svoj greh skrijemo. [Včasih so te konstatacije tudi zlagane!] Takšne konstatacije so najpodlejšje in človeka je sram, da je človek, če mora bivati s takšnimi ljudmi skupaj, kaj še, če mora skupaj z njimi delati — kurja polt ga oblije, če se mora za svoj „greh“ zagovarjati in gnus čuti v sebi do povzročitelja tega zagovarjanja. Kdo je kriv, če se loti takega „grešnika“ načelna trma, da pozabi pri tem na svoje naloge, ki mu jih nalaga človeško dostojanstvo. Ne zna več drugega, kakor samo bevskati na prav grobijski način na tistega lopova, ki je konstatiral njegov „greh“. Sram ga je — toliko bolj, kolikor manj je sram konstatatorja.

S časom pa se razsodni ljudje pomirijo in doživijo baš radi tega srečo, da jih drugi ljudje nazivajo osle.

Potrebno se nam zdi, da ponovimo tudi naš utrinek, da presodijo zadevo tudi tisti, ki si „Napreja“ ne spravljajo:

Oslu je podoben, kdor ne mara delati in čaka v lenobi, dokler ga palica ne prisili.

Trmastemu oslu je podoben, kdor rajši trpi udarce, samo da mu ni treba ubogati, čeprav mu vest pravi, da bi moral ubogati tudi brez udarcev.

Namesto da bi brcal sebe, brca v zrak. Ko od utrujenosti že ne more več brcati, palica pa še vedno tepe, potem šele potegne, da pa reši svojo „čast“ pravi, da je kriva njegova narava, ki hrepeni po svobodi.

Revež, ki si suženj svobode, ker ne veš, da je svoboda samo ena: svoboda vesti.

Če misliš, da take zadeve jemljejo prostor v „Napreju“ brez potrebe, pomni, da je naš boj proti kapitalizmu pravzaprav boj proti lenobi. Prečitaj odstavek „Vera v delo“ v knjigi „Socializem in vera“, ki jo dobiš pri naših organizacijah in v upravi „Napreja“ vezano za 15 Din.

Belgrajskih petelinov se je srbečica prijala in zopet radi Bolgarske, Par dni tega so razširjali vesti o komunistični revoluciji v tej državi, ki naj bi nam dala povod zasesti Sofijo. Ko so setake vesti izkazale ravnotako lažnive kakor tiste o Skadru, so začeli z makendonskimi, Dobili so mrzel curek iz Londona. Sedaj se bo vsa zadeva končala najbrže

z običajno protestno noto v Sofiji, ki ne bo nikomur nič škodovala. Samo nekaj časa nam bodo diplomatske intervencije zopet ukradle, ki bi ga petelin lahko boljše zato uporabili da popravijo železniške proge od Slovenije dalje, ker so se zgodile pri zadnjih prevozih vojaških novincev velike železniške nesreče z utajenim številom mrtvih in mnogo ranjencev. Tudi bi nič ne škodilo, če bi vlada rajši o tem premišljevala, kako naj popravi strašno po korupciji in nagradah smrdečo kupčijo z južno železnico, kateri je dala za njene proge 5 milijard dinarjev namesto 900 milijonov! Ali veste, čemu železničarji ne dobe plač, kakor jim za njihovo delo pripadejo in čemu jim celo še izplačila sedanjih plač zavračajo?

Radikalni poslanec Mihajlo Ranković je izjavil na neki seji: „Smatram, da je sestava proračuna nepravilna in da ga ni treba sprejeti!“ kar je napravilo v radikalnem klubu precejšnjo zmedo. Radikalni smatrajo takšno postopanje svojega člana za kršenje discipline in ker je to že drugi slučaj — prvi je bil takrat, ko je imenovan radi akcije proti dr. Lazi Markoviću napravil radikalskemu klubu mnogo neprilik — bodo radikali najbrž sklenili na predlog vlade, da izključijo Rankovića iz svojega kluba. Kakor je verjetno, da se bori Ranković iz nelepih namenov proti svojim tovarišem, tako je poučljivo za nas, kako radikali protežirajo korupcijo in korupcioniste in preganjajo tiste, ki se proti temu bore.

Reško ozemlje, v kolikor je nam pripadlo, so Italijani v četrtek povsem izpraznili.

Albanijo mislijo v kratkem proglasiti za republiko. Nič nismo v dvomih glede tega, koliko so vredne dandanašnje republike, da bo pa Albanija v tem oziru vseeno za dober korak pred Jugoslavijo, to je vseeno imeniten dovtip zgodovine.

Avstrija je priznala sovjetsko Rusijo, ali kakor boče biti sedaj imenovana: SSSR [Savezna sovjetska socialistična republika].

Avstrijski parlament je sprejel osemurni delavnik, vendar so postavili buržujski pogoji, da bodo washingtonske določbe podpisane šele takrat, ko se zganejo vse velike evropske države, posebno tudi srednjeevropske. Izmed velikih držav manjkajo sedaj Nemčija, Italija in Angleška! Zadnja se baš pripravlja, da washingtonske sklepe podpiše.

Napredek je samo proti Rimu mogoč. V Avstriji se zlasti socialisti bore za odpravo reakcionarnih zakonov, ki onemogočajo popolno razporoko in uničenje človeškega ploda, če ogroža življenje materino. Boj je zelo oster. Da so katoliški duhovniki najerditejši nasprotniki vsake izpremembe, je samo po sebi umevno. Te dni so prišli na satansko misel: nahujskali so nune, ki so po bolnišnicah zaposlene kot strežnice, in jim prepovedali vsako pomoč pri operacijah na nosečih ženskah, tudi če je na dlani, da bo morala tako ženska brez operacije umreti z nerojenim otrokom vred. Že par dni sem odklanjajo „usmiljenke“ tudi v najnujnejših slučajih izvrševanje svojih dolžnosti, če gre za tako operacijo. Zdravniki morajo sami prevzemati opravlila, ki so jih ob podobnih prilikah doslej one izvrševale. Da zahteva tako stanje mnogo nepotrebnih smrtnih žrtev, nam ne bi bilo treba še posebej omeniti. Ampak nevestam božjim je to vseeno. Vseeno pa ni širokim masam, ki imajo sedaj priliko prepričati se na lastne oči, kako zaliva sveta cerkev vsak korak, ki ga napravi človeštvo naprej, s potoki krvi, danes prav tako kakor pred par sto leti, ko so gorele žrtve njenega zavezanega mišljenja na grmadah. Toda te žrtve so dobre. Cerkev mora v javnosti svoj delokrog vedno bolj zoževati, v Avstriji je nastala velika propaganda, da se še cerkvene bolnišnice strežnice napodijo iz bolnišnic in nadomestijo s takimi, ki ne bodo sušmarile v zdravniško vedo in sploh v človeški razvoj z razlogi iz petero Mojzesovih knjig in molitvenikov Ignacija Lojolanskega. Ta propaganda bo imela uspeh!

Tudi ti ne morejo živeti brez korupcije. O češkoslovaški špiritni aferi smo že poročali. Prizadeta je bila po nji narodnosocialna stranka, nje voditelj, senatni predsednik Prašek, je moral izginiti iz javnosti. Afera pa se nadaljuje. Par dni tega so zasledovali vzroke tej korupciji za nekaj let nazaj in so izsledili novo, še veliko večjo korupcijo, pri kateri je soudeležena stranka sedanjega ministrskega predsednika Švechle [agrarci], zlasti pa nje voditelj, sedanjí senatni predsednik Donat! Kolikor so mogli doslej ugotoviti, gre za oguljufanje države za kakih 25 milijonov češkoslovaških kron, ki so si jih med seboj razdelili kapitani čeških agrarcev. In ti ljudje sedaj vladajo! In s temi ljudmi je sedaj v koalicijski stranka, ki se imenuje socialdemokratsko!! In vsi ti ljudje imajo kar najboljši polne gobce rodoljubja in slovanke vzajemnosti [Čehi so znani kot največji kričarji teh „idealog“ saj je slovensko rodoljubje le šibka kopija češkega originala]! Res, v lep brlog so voditelji češkoslovaškega ljudstva spremenili najbolj demokratično republiko na svetu!

Angleška je pristala na to, da smejo sovjeti med angleškimi finančniki iskati potrebnih posojil.

Angleški državni podtajnik s. Henderson, ki pri zadnjih volitvah ni bil izvoljen [njega so nalašč kot enega najboljših agitatorjev kandidirali v najbolj ogroženih krajih], je bil sedaj pri nadomestnih volitvah v Burnleyu vendar izvoljen za poslanca in sicer s 24.571 glasovi proti 17.534 glasov za konservativnega kandidata. Ta izvolitev je posebno važna

ker socializem v tem okraju še ni nikoli zmagal in je torej videti, kako napreduje skokoma tudi sedaj, ko je delavska vlada na krmilu. Da je baš Henderson izvoljen, to ima še poseben pomen, ker se je te dni angleška buržoazija strašno jezila nad nekim njegovim nastopom za revizijo versajskega miru in je grozila celo strmoglaviti sedanjo vlado. Če bo ljudstvo še nadalje v taki meri izrekalo zaupanje najodločnejšim nasprotnikom sedanjega položaja, potem se bo tudi angleška buržoazija nehala jeziti, ker je več ne bo.

Ženskam so dali na Angleškem popolno volilno svobodo kakor moškim, ker so jo doslej imele samo delno.

Indijska narodna skupščina, v kateri imajo Gandhijevi nekrvavi revolucionarji večino, zahteva takojšnjo proglašitev indijske samostojnosti. Z Angleško bi vzdrževala zvezo samo še skupna vojska in zunanje zadeve. Gandhi je stopil znova na čelo indijskega narodnega gibanja.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

Vrednost denarja: 1 dolar 79.75 Din, 1 italj. lira 3.42, 100 avstr. kron 11 para. V Curihi velja 1 Din 7.29 švic. centimov.

Iz stranke.

Sklep pokr. odbora SSJ, da stranka za inšerate v „Napreju“ ne prevzema prav nobene odgovornosti, ampak da zahteva od svojih čitateljev, naj sami presodijo, katere trditve so solidne ali ne, ta sklep seveda ne velja za „Slogo“, ki je strankina zadruga in ki tudi vsa stranka zanjo odgovarja. Nihče ne more postati član „Sloge“, če ni član SSJ, člani SSJ naj pa pristopijo k „Slogi“ vsi, bodisi takoj s polnim deležem 50 Din, ali pa na obroke. Polne deleže so vplačali že: 70 mož in 4 žene, skupaj 74. Hranilnih vlog je že Din 15.467.50. — Predvsem priporočamo oddelek za čevlje. Samo prvovrstno blago. Vsak član lahko pošlje bodisi številko svoje noge, ali pa mero. Kdor ima vloženo primerno hranilno vlogo, dobi čevlje na račun. drugim se pošljejo po povzetju.

Stare pravice bi rada neka organizacija, ki že 2 leti ni obračunala, in se je zato obrnila na pokr. tajništvo s predlogom, da doplačajo v tem slučaju vsi njeni člani vse prispevke obeh let. Kakor je vse hvale vrečna taka požrtvovalnost, vendar nič ne pomaga. Kajti ne tajništvo, ne pokr. odbor, ne kongres, prav nobeden ne more priklicati starih časov nazaj, ne more zdaj tiskati starega „Ljudskega glasu“ in popravljati v njem imena organizacij in število članov, ki so v teh težkih časih ostali zvesti in pomagali idejno in gmotno. Kar ni mogoče, ni mogoče, in škoda besedi. Načelo javnosti brani vsem vsako laž, niti bogovi sami se ne morejo več lagati.

Lahko doplačate prispevke in ves proletariat, ki gleda, bo rekel, da ste prav storili in tudi pravice vam bo priznal enake kakor tistim, ki so sproti plačevali. Jezusove besede o delavcih v proletariatu vinogradu, ki so dobili enak zaslužek, pa naj so delali od prve ali pa šele od zadnje ure, ostanejo večno resnične: vsi bodo prejeli enako plačilo, nebesa, to je zmago poštenega dela nad umazaniam kapitalom.

Sicer pa je vam precej lažje, ker ste samo ob strani stali in gledali, kdo bo zmagal. Težje bo vašemu predsedniku, ki vas je zapeljal v brezbriznost. Vi lahko doplačate in veljali boste za zamudnike, on pa ne more, ker je svoje prispevke dajal nasprotniku in sejal ljuljko med proletariat. On ne bo zamudnik, ampak spokornik; zelo težko mu bo vstopiti, ker je velik razloček med prodajanjem vina in med kopanjem vinograda.

Jesenice. Krajevna organizacija SSJ na Jesenicah sklicuje svoj redni letni občni zbor na nedeljo,

dne 9. marca 1924 ob 10. uri v Delavskem domu na Savi.

Sodrug! bodite točni! Pripeljite s seboj somišljenike, ker se bodo na občnem zboru sprejemali tudi novi člani.

Jesenice. Krajevna organizacija Socialistične stranke Jugoslavije na Jesenicah vabi vse sodruge, ki so kandidirali kot odborniki in namestniki pri zadnjih občinskih volitvah v občinah Koroška-Bela in Jesenice, na skupni sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, 9. marca 1924 v dvorani Delavskega doma na Savi, ob 9. uri dopoldne.

Dnevni red: I. V boj za občino. II. Razno. Sodrug! udeležite se in bodite točni!

AMERIŠKI INDIANCI SO TUDI PRISELJENCI.

Vsi Američanje so priseljenci, bodisi osebno ali po svojih prednikih, ki so se tekom zadnjih štiri stoletij priselili v Ameriko. Le Indiance smo smatrali za edine pristne Američane. Ugotovili so pa, da so tudi oni priseljenci — precej starejšega kova sicer, a priseljenci vendarle. Pred njihovim prihodom v Ameriko človek ni nikdar poprej živel na tem delu sveta.

Znani češkoameriški učenjak dr. Aleš Hrdlička s Smithsonian Institute [ameriške znanstvene akademije] je na nekem svojem predavanju dokazoval, da so prišli prvi prebivalci v Ameriko pred kvečjemu 10.000 leti. Vsa odkrita človeških ostankov kažejo na poznejše ljudi. Tekom zadnjih 25 let so o mnogih najdbah trdili, da spadajo k človeku starejših dob, ali kasneje so se vse te domneve izkazale za neupravičene.

Prav dobro je znano, da je prastari človek, kjerkoli je živel v Evropi, zapadni Aziji ali severni Afriki, je rekel dr. Hrdlička, „zapustil za seboj svoje sledove in ostanke v mnogih krajih in dostikrat v velikih količinah. V Ameriki ni nič takega in težko bi bilo razlagati, kako bi bil človek tukaj mogel obstajati dalje časa v preminuli dobi, ne da bi zapustil za seboj dokazov o svoji prisotnosti, sličnih onim, ki jih je zapustil v drugih deželah.

Kjerkoli so našli v starem svetu ostanke o-kostij ali druge ostanke iz prastarih dob, so pokazali ti ostanke značilne razlike od onih iz poznejših dob; v splošnem, čim starejši so ostanke, kažejo tem večjo primitivnost. V Ameriki pa niso dozdaj še nikdar našli takega tipa predzgodovinskega okostja ali orodja, četudi so nekatera najdena orodja grobo izdelana, drugače nego ona Indiancev.

Da človek v Ameriki nima velike starodavnosti za seboj, dokazuje tudi dejstvo temeljne enolčnosti ameriških Indiancev in njihova telesna in umna podobnost k mnogim še živečim ostankom starejšega rumenorjavega plemena v vzhodni in centralni Aziji.

Ameriški prvotni stanovalci je bil priseljenec in kot tak je mogel priti na to zemljo le iz severovzhodne Azije, kjer je bila ob tej stopnji kulture zanj edino mogoča pot za prehod v Ameriko. Na drugi strani pa, predno je dosegel severovzhodni konec Azije, je moral obljudovati večji del tega kontinenta, kar bi ne bilo mogoče v preoddaljenih davninah, ko je bil še človek komaj v stanu preživljati se v nekaterih delih Evrope.

„S sigurnostjo lahko trdimo,“ je zaključil dr. Hrdlička, „da dosedaj na tem kontinentu nismo našli starejših ostankov nikake vrste, nego one, ki odgovarjajo kakemu delu neolitične dobe v Evropi in Aziji; in prav malo razloga je verjeti, da se bo kdaj posrečilo najti v Ameriki človeka, ki bi segal bolj nazaj nego kvečjemu osem ali deset tisoč let.“

Dopisi.

Konferenca rudarskih zaupnikov iz Slovenije. V nedeljo 24. 2. t. l. so se sešli vsi rudarski zaupniki na konferenco v trboveljskem del. domu, da

si izvolijo glavni odbor in sestavijo proračun za leto 1924. Konferenca je pokazala jasno sliko, kdo ima večino rudarskega delavstva v organizaciji. Volitve za glavni odbor so izpadle tako, da je dobila soc. kandidatna lista večino in so izvoljeni iz nje vsi odborniki in namestniki. V odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: Iv. Krušič, Franc Jager, Anton Zupancič, Anton Verden in Jože Rednak, za namestnike pa: Ivan Domšek, Franc Štern, Edvard Jurjavec, Franc Judec in Franc Osojnik. Za načelnika celokupnega zaupniškega zbora za Slovenijo je izvoljen sodr. Ivan Krušič iz Trbovelj. Vzlic temu, da so se neodvisni, klerikalci in narodni socialci združili, da so nastopili pri volitvah skupno proti soc. kandidatom, so žalostno propadli. Iz tega se jasno vidi, kaj so neodvisneži. Na eni strani nam ponujajo roko za zedinjenje, na drugi strani pa se združujejo z buržujskimi strankami proti naši, da bi nas preglasovali. Vsako sredstvo, najsibo še tako protidelavsko, skušajo uporabiti, da bi nas potlačili k tlom. To se vidi tudi iz tega, kako sta pisala „Strokovna borba“ in „Glas svobode“, da so v celi Sloveniji zmagali, sedaj se je pa izkazalo, da so lagali, samo zato da bi delavstvo še nadalje begali. Obenem moramo omeniti, da naj se delavstvo nikar ne zanaša, da ga bodo zaupniki rešili, marveč da je zaupnik brez moči, ako nima za seboj organizirane delavske armade, ker še vedno velja stari izrek: Kolikor moči, toliko pravice. Ako omenimo še zadnje volitve, pri katerih ni bil niti eden naš sodrug izvoljen v odbor, marveč sami komunisti, si vsak lahko misli, zakaj se neodvisni voditelji sedaj tako vsiljujejo z zedinjevanjem. Delavstvo jih je spoznalo, kakšne izdajice da so ter jim je popolnoma obrnilo hrbet. Sedaj se vrača polagoma nazaj na staro pot in v organizacijo. Mi imamo na stečaj vrata odprta, za vse je dovolj prostora in dela, kdor iskreno želi enotne organizacije, ta naj vstopi in pomaga, pa bo zedinjenje izvršeno brez vsake mešetarije od ene in druge strani. Naša pot je jasno začrtana, zato nikar ne odlašajte, da vas generali zedinijo, marveč organizirajte se in delajte v organizaciji, pa bomo zedinjeni ter bomo tudi želi od svojega dela uspehe.

Trboveljska premogokopna družba in njeno delavstvo. Tožbe, s katerimi zahteva Trbov. prem. družba pred okrajnim sodiščem v Laškem, da izprazni od nje odpuščeni delavci takoj stanovanja, trajajo dalje kljub soglasnemu sklepu narodne skupščine, da naj vlada primora Trbov. prem. družbo, da sprejme odpuščene delavce nazaj na delo. Dne 10. marca t. l. se bo vršila pred okrajnim sodiščem v Laškem zopet razprava v teh pravdah. Trbov. prem. družba noče sprejeti odpuščene delavce nazaj ter je to utemeljevala pri večini s tem, da so bili člani ali odborniki strokovne organizacije „Zveze rudarskih delavcev“. Bivši odborniki „Zveze“ so pa že vsi odpotovali na Francosko. Zato zadostuje sedaj Trbov. prem. družbi glede ostalih odpuščeni delavcev, ki se potegujejo še za službo pri njej, tak ugovor n. pr., da se delavec v delavskem gibanju ni udeleževal, da ga pa kljub

Čitajte pazljivo naš tisk!

MOKROTA

škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fini in poceni

dežnik

katerega pa edino dobite v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros cene. Istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo blago. — Naročite ceniki!

„SLOGA“

nakup. in prod. zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani

je začela zopet poslovati. Po sklepu novega načelstva se sprejmejo za člane samo člani SSJ in KDZ.

Sodrugi, pristopajte!

Delež znaša 50 Din, pristopnina 2.50 Din. Delež se vplača lahko tudi na obroke, toda polne združne pravice daje le polno vplačani delež.

Prodajajte in kupujte

vse samo pri „Slogi“.
Naslov:
Ljubljana, poštni predal 168
ali pa „Naprej“ v Krškem.

Varčujte!

Svoje prihranke pa vlagajte edino le pri „Slogi“, ki jih obrestuje po 10%. Hranilne vloge se izplačujejo kadarkoli, za slučaj kakih zahrbtnih napadov so pa vezane na 3-mesečno odpoved.

Točasno načelstvo „Sloge“:

ZVONIMIR BERNOT, pokr. tajnik SSJ in KDZ.
JOSIP PASTOREK, blagajnik ljubljanske kraj. org. SSJ in odbornik ljublj. podr. Saveza grafičnih delavcev.
KAROL KISOVEC, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.

Točasno nadzorstvo „Sloge“:

IVAN BARAGA, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.
FRANC WARLETZ, član pokr. odbora SSJ in KDZ.
MARTIN UMEK, član nadzorstva SSJ in KDZ.

Za hranilne vloge jamči „Sloga“ v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 z vsem svojim imetjem. Če ne bi zadoščal opravični dobiček tekočega leta, rezervni zakladi in zadržano imetje, se zasežejo združni deleži. Če pa še

to ne bi pokrilo zavez zadruga, se razdelijo daljša plačila na posamezne združnike v razmerju števila in visokosti vplačanih deležev. Potem se zaveza neha (§ 8 pravil).

temu družba smatra kot zaupnika in hujšaka. Nekemu rudarju, katerega je sprejela družba 1. 1922 v delo, pa po tem času ne more drugega očitati, kakor „da je na nekem shodu stopil na oder ter obžaloval medsebojne prepire rudarjev ter da je s tem agitiral za enoten nastop delavcev“. — Prepuščamo sodbo javnosti, ako pomenijo ali ne pomenijo takšni izgovori Trb, prem, družbe in njeno nadaljevanje tožb proti odpuščenim delavcem na takojšnjo izpraznitev stanovanj roganje narodni skupščini, ministrstvu za šume in rude in celokupni vladi, predvsem pa delavcem, ki ji delajo dobičke, sebi pa ne morejo pomagati, ker niso enotno organizirani.

Nesloga se maščuje. Splošno je znano, da so med vsem delavstvom železničarji najslabše plačani in to po lastni krivdi. Namesto, da bi iskali potov v skupno organizacijo, nasprotujejo drug drugemu in sicer na ljubo višjim uradnikom in razdiračem med osebje. V vlaku 514, ki vozi iz Zagreba v Zidani most, se je izrazil 25. februarja neki sprevednik prav čisto na sledeči način: „Oh, največje moje veselje je, če morem železničarjem odvzeti kako legitimacijo! Danes sem že štiri pobral.“ To bi bilo vse v redu, če hoče kdo legitimacijo zlorabljati. Nikakor pa ni na mestu cinizem, ki ga je ob tej priliki pokazal dotični sprevednik. Katere so bile tiste štiri žrtve, mi ni znano, ker so se nahajale v drugem vozu. Vem pa zagotovo, da delajo neki sprevedniki velike sitnosti edino železničarjem in njihovim družinam, in to iz same zagrizenosti in nesolidarnosti, medtem ko s privatniki vse bolj lojalno postopajo, kar je gotovo prav, samo dvojna mera ni prav. Gotovo je, da pravični sprevedniki take razlike ne delajo in bi se sramovali pred tako škodoželjnimi izrazi, kakor jih je rabil gori omenjeni. Da, železničarji, to je sad naše nesloge! Mi vemo prav dobro, da kakemu višjemu nadzorniku dotični ne bi vzel legitimacije, pa čeprav ne bi bila v redu. Zakaj, taki železničarji so gotovo produkt protekcije, ki se je v tako polni meri izvajala in se še izvaja pri železnici. Vseh dni pa še ni konec, posebno pri železnici ne, kjer se časi vedno spreminjajo. Tudi takih, ki vedno lezejo pod frake, je enkrat konec. Žalostno je le, da imamo še dandanes zopet več nego preveč železničarjev, ki se ne zavedajo, da smo vsi skupaj izkoriščani do mozga kakor za čase največjih hinavcev in denunciantov n. pr. Taškarja v Ljubljani in pozneje v Trstu, dalje kozaki v Ljubljani pod Gutmanovim režimom itd. Vse te bi morale biti danes že cvetke preteklosti, žal, da take cvetke še vedno rastejo kakor baš pri tistem sprevedniku, ki mu je najdražje na svetu, če more kakega svojega tovariša oškodovati. Toda tudi take lahko doleti pri železnici usoda, da bodo vrženi med staro žaro. Tudi ne vem, če ni nekaj v neredu, da nekateri sprevedniki na hrvaški progi pri jutranjem vlaku št. 511 prav živahno kramljajo z branjevkami in so si kar na ti. To se bo pokazalo v bodočnosti. — Železničar, ki ni od včeraj na železnici.

Zabukovca. Pretekli teden so preiskali orožniki knjižnico „Svobode“ in zaplenili 3 knjige, namreč: „Rim“, ki ga je spisal Macher, „O Jezusu in svetnikih“, znanstvena razprava, ki je bila spisana v Chicagu v Ameriki in „Katoliško svetlovno naziranje in svobodna znanost“. Naš knjižničar je vprašal orožnike, na čem temelji ta zaplenitev; odgovorili so mu, da na temelju anonimne pismene ovadbe. Vse to je menda v zakonih klerikalne avtonomije, vse drugo bomo baje zvedeli pri državnem pravdniku, pred katerim se nam bo seveda slabo godilo, če je ta tudi pod pantofljem klerikalnih Jakcev. Več o tem bomo spregovorili pozneje, zaenkrat bi samo vsem našim podružnicam priporočali gori omenjene knjige, da našim čitateljem ne bo zmanjkalo knjig. Našemu blagajniku smo dovolili, da lahko kupi za 500—700 Din novih knjig. Obenem opozarjamo vse one, ki so bili od klerikalcev poslani v naše društvo, samo zato, da nam odnesejo nekaj knjig, da nam knjige v najkrajšem času vrnejo, ker bomo proti vsem onim, ki so knjige odnesli in ne vrnil, sodnijsko postopali.

Zg. Šiška. V nedeljo 24. t. m. se je vršil naš izredni občni zbor, na katerem so se razpravljala vprašanja, katerega so bila rakrana v naši organizaciji. Razčistilo se je vse. Sklenili smo tudi ustaviti list vsem, ki so v zastanku s članarino in naročnino in jih bomo tudi iz imenika črtali, ako niso storili svoje dolžnosti na članskem sestanku v nedeljo 2. marca pri Sejerju. Sodruga, ki smo jih pogrešali, opozarjamo, da če vas kliče organizacija k občnemu zboru in se ga iz strahu, radi osebnih mrženj ali komodnosti ne udeležite, da tudi organizacija ne more s tistimi računati kot z zavednimi sodrugi. Ali morda pričakujete od oseb čudežev, kje se sami delu za socializem odtegujete? Ali mislite, da bodo proletariati rešile posamezne osebe? Zapomnite si: Rešitev proletariata je delo proletariata samega! Noben maziljenec, noben Hejslovan, doktor, profesor in tudi noben delavec vas ne bo rešil, če ne boste sami sodelovali. To pa morete le organizirati in v organizaciji. Posebno pa pogrešamo tiste sodruga, kateri imajo drugače vedno polna usta raznih programov, načrtov, graje itd. ker ne pridejo tja, kjer je mesto za take diskusije, to so naši članski sestanki in da tam tudi opravijo svojo dolžnost, katero so sprejeli prostovoljno, namreč kontrolo in odračunanje (da se ne ovira blagajnik, ki ima za itak dosti opravila) in tudi drugo, kar pa itak vsak sam ve kaj.

To je najmanj, kar od vas zahtevamo, če hočete biti socialisti. Red hočete: kje pa je vaš red? Ali je to cigumiganje socializem? Udeležujte se naših shodov itd., tam se ga zopet lahko priučite, ako ste ga v delu za buržoazijo pozabili. Ako pa pričakujete boljši družabni red od buržujev, nam pa vsaj povejte, da vemo z vami računati. Dvojno lice nosijo maske! Mi pa igramo s odprtimi kartami.

Tistim sodrugom, katerim ta „špricer“ ni rezerviran, vam pa kličem, podvojimo našo delo in nas bo še enkrat več. Ne ozirajte se na mlačneže, ne udejajte se malodušnosti, naprej po poti začrtani v pravilniku, ne ozirajte se ne na levo ne na desno, kar vam je na poti, odstranite, če se ne odstrani, pohodite, le tako odločnim je uspeh zagotovljen. Poskrbimo, da bodo naši otroci, ker jim mi ne moremo nuditi boljšega življenja, ko bodo prišli za tisto orodje, katerega bomo mi v naši onemoglosti odložili, imeli vsaj par členov manj v naši moderni suženjski verigi.

Knapovska pesem.*

Lep in čistit je ta knapovski stan,
od višjih gospodov obratjan, spoznan,
časti je vreden, še gospod ga časti,
ker mu žlahtnega blaga iz zemlje dobi,

Ta knapič se v zemljo v nevarnost poda,
tam vrta in strelja in rudo kopa,
on dela in švica, da se prime ga pot,
v nedeljo se zmije, je lep ko gospod.

Ves teden, ves mesec na delo hiti,
ko mesec preteče pa dnarce dobi,
po placi špancira, cigare kadi,
pa tud' lahko v gostilni zdrav' vinca sedi.

Vse zlato in srebro in železne reči
tega knapovskega stanu ponižnost uči,
vikat' ga moraš in se mu odkrit',
tak se mora vsak knapovski človek čistit'.

Slišal sem pravit neumne ljudi,
da brez knapovskega stanu se lahko živi,
pa to je govoril le človek en tak,
to je bil gvišno en ameriški divjak,

Ne šinfaj toliko črez knapovski stan,
ker vsakemu je k nucu od boga poslan,
brez njega na svetu živeti ni stan,
ker potrebno ga nucaš vsak dan.

Kovač bi ne mogel železa kovat',
ko bi ta knapič ne šel te rude kopat',
ta ruda se mora nastreljat' najprej,
potem gre kovačinsko delo naprej.

Ta holcar v planini je ravno tako,
če nima sekire, mora iti domu,
železna sekira mu drevje podira,
na kupe zvali in v drva zdrobi.

Za knapa zahvali tudi šlosar boga,
ker pila lesena tud' nič ne velja,
za pilo, kladivo. Odkod je vse to?
Globoko je bilo pod trdo zemljo.

Ta pauer na polju je ravno tako,
ga železno cevovje prepričalo bo,
le kak bo on kopal kaj z golo roko,
ko bi tega trdega železa na svetu ne b'lo.

Spomni se kmetič na knapovski stan,
ker brez njega živeti še tebi ni stan,
ne mogel bi orati, ne žita sejati',
tak bi moral še kruha stradati'.

Kadar kaj železnega v rokah imaš,
se dobro prepričaj in lahko spoznaš,
da brez knapa ne moreš ničesar storiti',
najmanjšega dela: si hlače zašiti'.

Svinčasta ruda je tudi žlahtno
blago, ker globoko je bilo pod trdo zemljo,
iz nje stori se farba in lepe reči,
to vse se iz svinčaste rude stori.

Svinčasto rudo tud' cesar rad ima,
ker sovražnika mora tud' s svinčem pregnati',
kugle nabija in fajnta strelji,
da ga iz avstrijske zemlje spodi.

Kadar boš videl ta srebrni denar,
spomni se, človek, na knapovski stan,
Ta srebrni denar, ki se tak' lepo blešči,
tud' knapovski človek iz zemlje dobi.

* Neki sodrug s Koroškega nam je poslal v objavo to staro rudarsko pesem, eno izmed redkih, ki so se ohranile. Še med večjimi narodi je težko dobiti kak tak primer narodne stanovske poezije. Nemci se n. pr. pritožujejo, da so njihovi rudarji na Vestfalskem, v Porenju in v Porurju že davno zgubili smisel od nje. Tudi nastopna pesem se je rodila v „boljših“ časih, ko je proletarec še brez vsakega pridržka spoštoval boga, cesarja, posvetno in duhovsko gosposko in menil, da ta njega istotako spoštuje. Danes bi rudarji zapeli drugačno pesem o tem.

Slišal boš zvone prepevati tam,
spomni se, človek, na knapovski stan.
To, kar visoko v turnu tak lepo zvoni,
tud' knapovski človek iz zemlje dobi,

V cerkvi boš videl ta kelih ves zlat,
monštranco lepo v tabernaklu stat,
v cerkvi prebiva Zveličar naš Bog,
vse to je prišlo iz knapovskih rok,

Zdaj si slišal, prevzetnež kaj knapič velja,
ker v smrtni nevarnosti rudo kopa;
al' ga ti zaničuješ, bo tebi gorje,
prevzetnem' po smrti se pekel odpre.

Moji ljubi prijatelji, spomnite se,
da smo vsi bratje in tudi sestre,
in vsak stan je od boga na svet poslan,
eden brez drugega živeti ni stan.

„Glück auf“!

UTRINKI.

Socialna politika v buržoazni državi je politika buržoaznih koncesij napram razrednim delavskim zahtevam.

Kdo se je oglasil? To je gospod Vladislav Fabjančič v „Delavskih novicah“, ki nam očita, da razbijamo konsum z ustanavljanjem lastne produktivne zadruga. Gospod Vladislav je postal naenkrat tako nasproten vsakim novim tvorbam v delavskem gibanju, da se je podpisal med konsorcionarji Kristanove „Produkcije“ in da je izdal manifest za ustanovitev nove Kristanove stranke kmetskega in proletarskega ljudstva (s posebnim ozirom na tistega, ki zna pravilno nastopati na fotografijah z Njihovimi Veličanstvi in pravilno poklekati pred Njihovih Veličanstev blagonaklonjene ministre).

Če bi se mi podpisali na poziv za razširjanje „Produkcije“ bi dobili v „Delavskih novicah“ častno mesto med onimi, ki se imajo z g. Vladislavom radi. Res škoda, da smo prenerodni za stopnjo olike in manire v tej družbi. To namreč ni tako kakor hruško pojesti. Včasih se moraš v tej družbi z visokimi osebnostmi postaviti pred fotografski aparat, drugič moraš s koleno drsati po mehkih tapetah. Takega pa mi res ne znamo. Še g. Fabjančiča so nekoč v taki situaciji mnogi mnogo kritizirali, ki je, kakor vemo, v teh zadevah strokovnjak.

„Proletariat hoče zedinjenja. In če vi tega ne boste hoteli, se bo zedinil preko vas.“ Tako so nam kričali v uho Korunovci, ko so pred šestimi meseci zedinili 1667 delavcev. Tako so kričali, ko so pred enim mesecem objavili izkaz svojih članov, iz katerega je bilo razvidno, da so v petih mesecih izgubili 500 članov. Tako kričijo danes, ko ne marajo objaviti nobenih izkazov več, da bi videli, koliko jih je še ostalo. Vraga, zakaj se pa proletariat tako mudi, zediniti se preko nas z g. dr. Korunom?

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

1200

Bolni živci

povzročajo vse mogoče bolečine, neznosne glavobole, želodčne krče, trganje po mišicah, slabosti, razdražljivost, delanežnost, slab spomin, pomankanje spanja, nemir in otopelost.

Zdravi živci

so izvir zdravja in občutka moči, veselja do življenja, trdnega spanca, veselja do dela, vztrajnosti in moči. — Izčrpani živci postanejo zopet sposobni za delo, vsled dovajanja tistih snovi, ki so neobhodno potrebna sestavine možgan, mozga in živcev. Moje sredstvo ni nobeno tajno zdravilo in je priporočeno od tisoč in tisoč zdravnikov.

Po strogo znanstvenem postopanju sestavljeno, učinkuje hitro in gotovo.

Po mojih podružnicah razpošiljam v vse evropske države v teku tega meseca 20.000 brezplačnih vzorcev poleg dr. Lichtove poljudne razprave o pravilnem negovanju živcev.

Pišite torej še danes na

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O.

Michaelkirchplatz 13. Abt. 524.